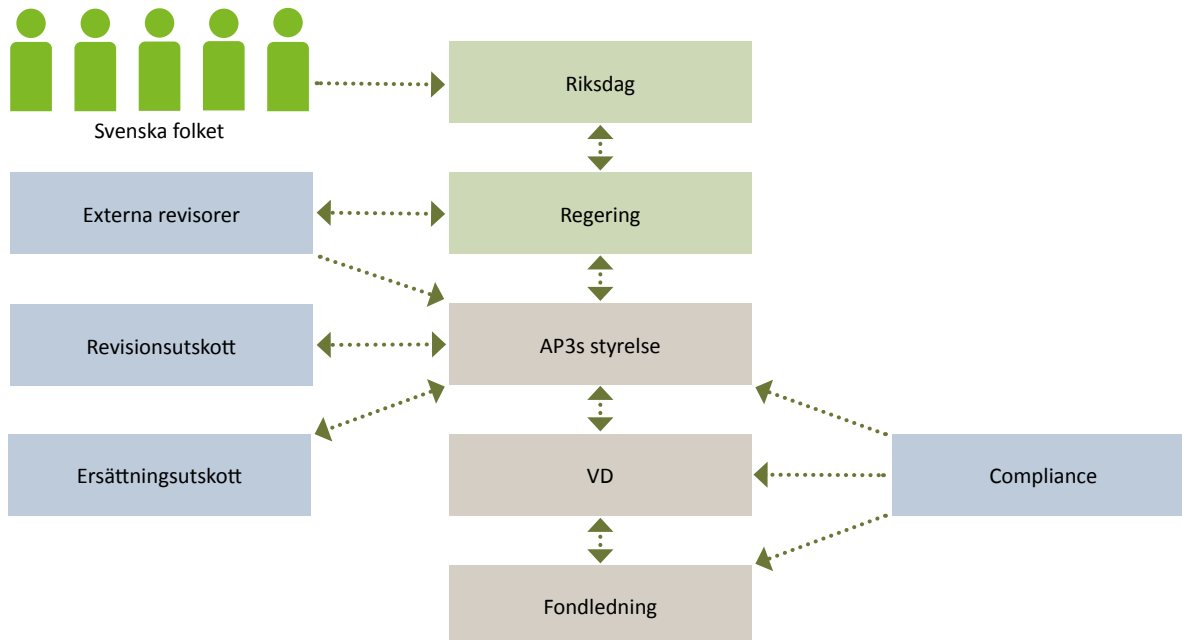

FONDSTYRNINGSRAPPORT 2013

Styrning av AP3

Enligt den svenska koden för bolagsstyrning ska svenska börnoterade bolag ange en bolagsstyrningsrapport. Koden anses vara vägledande för vad som utgör god praxis för andra aktörer på den svenska marknaden. Denna fondstyrningsrapport har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen samt genom tillämpning av Svensk kod för bolagsstyrning i relevanta delar.

Viktiga externa och interna regelverk som påverkar styrningen av AP3

- Lagen om allmänna pensionsfonder
- Årsredovisningslagen
- Bokföringslagen
- Förvaltningslagen
- Offentlighetsprincipen
- Lagen om offentlig upphandling
- Svensk kod för bolagsstyrning
- Policy för styrning och utvärdering av AP-fonderna
- AP-fondernas redovisnings- och värderingsprinciper
- AP3s ramverk för fondstyrning

Statlig myndighet

AP3 är en statlig myndighet men skiljer sig från andra statliga myndigheter bland annat genom att inta en självständig ställning i förhållande till regeringen. Verksamheten är så gott som uteslutande reglerad i lag och regeringen har av sagt sig föreskriftsrätt över fonderna. AP3s verksamhet påverkas av en rad olika externa och interna regelverk varav de viktigaste finns listade till vänster.

Styrelsen

AP3s styrelse utses av regeringen och består av nio ledamöter. Två av ledamöterna utses efter förslag från organisationer som företräder arbetstagarintressen och två efter förslag av organisationer som företräder arbetsgivarintressen. Ordförande och vice ordförande utses av regeringen bland de ledamöter som inte utses efter förslag av arbetsmarknadens parter.

Regeringen har i sin "Policy för styrning och utvärdering av AP-fonderna" en tidsbegränsning för uppdrag som ledamot i AP-fondernas styrelser om åtta år. Under 2013 ersattes Kari Lotsberg av Peter Englund då hon hade suttit i åtta år i AP3s styrelse. Regeringen tillämpar ettåriga mandatperioder för styrelseledamöterna, varför nuvarande förordnanden gäller till dess att fondens balans- och resultaträkning för 2013 har fastställts.

Styrelsens uppgifter

Enligt AP-fondslagen har styrelsen ett fullt och odelat ansvar för verksamheten och svarar inom de ramar som riksdagen har ställt upp för fondens organisation och förvaltning av fondens medel. I den mån styrelsens arbete inte regleras i AP-fondslagen regleras det i den arbetsordning som styrelsen fastställer årligen.

Av AP-fondslagen följer att styrelsen årligen ska fastställa en verksamhetsplan. Denna ska innehålla riktlinjer för placeringsverksamheten och för utövande av rösträtt i enskilda företag samt en riskhanteringsplan. AP3s styrelse ser därutöver som sina viktigaste uppgifter att fastställa mål för verksamheten, anställa och utvärdera VD, besluta om övergripande styrdokument samt ta ställning till övergripande strategiska frågor såsom risknivå, exponerings- och riskintervall, fastställande och uppföljning av budget, förvaltningsresultat samt resursallokering. Genom den dynamiska allokeringsmodellen behandlas allokeringen till olika riskklasser och eventuella förändringar vid varje styrelsemöte.

För att säkerställa att styrelsens beslut verkställs, att riskerna i verksamheten hanteras och att verksamheten i övrigt bedrivs på ett ändamålsenligt sätt fordras också en god kontroll och uppföljning på styrelsenivå. Riskhanteringsplanen anger strukturen för denna kontroll och uppföljning.

Utöver att fastställa fondens ägarpolicy, som fick en ny struktur under året, hanterar styrelsen också andra policyfrågor inom ägarstyrningen såsom fokusområden inför kommande bolagsstämmosäsong. Styrelsen beslutar normalt inte hur fonden ska agera i enskilda fall utan har delegerat det till VD. Uteslutning av bolag från fondens investeringsuniversum beslutas dock av styrelsen. Styrelsen har under året uteslutit fyra bolag från fondens investeringsuniversum.

Vid styrelsens sammanträden deltar förutom styrelsens ledamöter även fondens VD och berörda anställda hos fonden som är experter eller föredragande i ärenden. VDs arbete utvärderas en gång per år då VD inte närvarar.

Utvärdering av styrelsearbetet

Styrelsen gör en årlig utvärdering av styrelsearbetet. Årets utvärdering genomfördes som en kombination av enkätundersökning och personliga intervjuer. Utvärderingen behandlas på styrelsemötet i februari 2014.

Styrelsens ersättning

Arvoden och andra ersättningar till styrelseledamöterna bestäms av regeringen. Ersättningen uppgår per år till 100 000 kr för ordförande, 75 000 kr för vice ordföranden och 50 000 kr till övriga ledamöter. Styrelsearvodena har varit oförändrade sedan år 2000. Regeringen har även ställt en årlig ram om 100 000 kr till styrelsens förfogande för utskottsuppdrag och andra särskilda uppdrag. Styrelsen har med stöd härav beslutat att ersättning till ledamöter i styrelsens revisionsutskott ska utgå med 26 520 kr för ordförande och 21 220 kr för övriga ledamöter och för ersättningsutskottet med 10 300 kr per ledamot inklusive ordförande. (Se vidare not 7 i AP3s årsredovisning 2013).

Styrelsens utskott

Styrelsen har inrättat två utskott; ersättningsutskottet och revisionsutskottet. Ersättningsutskottet ska verka för att löner och andra ersättningar inom fonden är marknadsmässiga, konkurrenskraftiga, ändamålsenliga och rimliga. Utskottet bevakar och följer upp tillämpningen av Regeringens riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i AP-fonderna. Utskottet bereder frågor rörande lön och annan ersättning till VD. Utskottet godkänner ersättnings- och anställningsvillkor till fondens ledande befattningshavare på förslag av VD. De bereder också styrelsens beslut avseende löneram för övriga anställda samt utvärderar fondens prestationsbaserade ersättningssystem. Utskottet bestod under 2013 av Pär Nuder, ordförande, Lars Ernsäter samt Peter Hellberg. VD är adjungerad till utskottet i alla frågor som inte berör VDs egen ersättning. Utskottet har under året haft två möten.

Styrelsemöten 2013

Styrelsen har under 2013 haft sex ordinarie sammanträden. Därtill har styrelsen haft ett extra per capsulam-möte.

	Styrelsemöten närvaro	Ersättningsutskott	Revisionsutskott
Sonat Burman-Olsson	5/7		Ledamot (3/4)
Björn Börjesson, vice ordf.	7/7		Ordförande fr o m juni (4/4)
Inga-Lill Carlberg	6/7		Ledamot fr o m juni (2/3)
Gunvor Engström	7/7		
Peter Englund, fr o m juni 2013	5/5		
Lars Ernsäter	7/7	Ledamot (2/2)	
Peter Hellberg	6/7	Ledamot (2/2)	
Kari Lotsberg, t o m maj 2013	2/2		Ordförande t o m maj (1/1)
Pär Nuder, ordf.	7/7	Ordförande (2/2)	
Elisabet Unell	7/7		

Revisionsutskottet är beredande och bevakande organ åt styrelsen och verkar i första hand inom områdena finansiell rapportering och redovisning, intern kontroll och riskhantering samt extern revision. Revisionsutskottet rapporterar löpande till styrelsen om sitt arbete. Revisionsutskottet bestod under första halvåret 2013 av Kari Lotsberg, ordförande, Sonat Burman-Olsson och Björn Börjesson. Från månadsskiftet juni/juli utsågs Inga-Lill Carlberg som ny ledamot och Björn Börjesson utsågs till ordförande. Utskottet hade fyra möten under året. Vid de möten då slutrevisionen och förvaltningsrevisionen behandlades var revisorerna närvarande.

Styrelsearbetet 2013

Styrelsen har under 2013 haft sex ordinarie sammanträden. Därtill har styrelsen haft ett extra styrelsemöte per capsulam. Ett av de ordinarie sammanträdena var ett längre sammanträde där övergripande strategiska frågor behandlades. Styrelsen har utöver uppgifterna att fastställa årsbokslut, budget, verksamhets- och riskhanteringsplan mm, även behandlat följande:

■ Styrning

Styrelsen har under året genomfört en revidering av arbetsordningarna för styrelsen och dess utskott samt av VD-instruktionen. Därutöver har styrelsen inom ramen för översynen av riskhanteringsplanen beslutat om väsentligt utökad delegeringsrätt för VD. Förändringarna har huvudsakligen syftat till att bättre anpassa styrdokumentet till styrelsens och fondens arbetssätt och organisation.

■ Avkastningsmålet

Styrelsen har under året genomfört en djupgående analys av fondens avkastningsmål. Som underlag gjordes bl a en ny sk ALM-analys. Vidare utvecklades en ny modell för att simulera pensionssystemet. Analysen visade att det nuvarande avkastningsmålet, dvs fyra procent real avkastning, är väl avvägt. Detta är numera det enda avkastningsmål som styrelsen fastställer. I samband med den översyn av fondens mål och investeringsprinciper som gjordes under året beslutades att andra avkastningsmål inom fonden ska beslutas av VD.

■ Allokeringens beslut

Styrelsen behandlar vid varje styrelsemöte frågan om fondens övergripande risknivå inklusive allokeringsintervall per riskklass. Som underlag för beslut ligger ledningens analys avseende makro, värdering och marknadens riskaptit. Styrelsen delegerar till fondens VD att implementera och förvalta portföljen inom dessa intervall. Åtterapportering sker till styrelsen vid nästkommande styrelsemöte.

■ Portföljkonstruktion

Under 2013 har arbetet med att förbättra fondens portföljkonstruktion fortsatt. AP3 strävar efter att åstadkomma en

portfölj som är så optimalt diversifierad över olika riskklasser som dagens placeringsregler tillåter. Denna strävan har bl a medfört att styrelsen under 2013 ökade allokering till fastigheter som finns inom riskklass Inflation. Inom riskklassen Övrigt tillkom ett nytt investeringsområde, riskpremiestrategier, sk alternativa beta.

■ Kartläggning av verksamhetsrisker

Förståelse för och kontroll av risker är grundläggande för den verksamhet som fonden bedriver. AP3 genomför årligen en övergripande analys av fondens totala risker. Syftet med riskanalysen är att identifiera och värdera risker inom verksamhetens alla områden för att kunna vidta åtgärder där så bedöms lämpligt. Riskanalysen baseras på självutvärderingar genomförda inom organisationen. Riskanalysen behandlades av revisionsutskottet och styrelsen.

■ Förvaltningens kostnader

Att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt står alltid högt på styrelsens agenda. Kostnadsfrågor berörs också regelmässigt i såväl regeringens utvärdering av AP-fonderna som i Finansutskottets betänkande med anledning av utvärderingen. Kostnadsutvecklingen behandlas kvartalsvis av styrelsen. En fördjupad kostnadsanalys behandlades också på strategimötet. Därtill får styrelsen en årlig återrapportering av den externa jämförelsestudie, som görs av CEM, Cost Effectiveness Measurement, och som fonden deltar i sedan flera år tillbaka.

■ Regeringens utvärdering avseende 2012

I den årliga utvärderingen av AP-fondernas verksamhet konstaterade regeringen att samtliga fonder hade uppnått sina mål under den senaste tioårsperioden och att avkastningen på buffertfondkapitalet sedan starten 2001 översteg inkomstindex, vilket betyder att fonderna bidragit positivt till det svenska pensionssystemet. Vidare betonade regeringen nytan av riskspridning i förvaltningen och behovet av långsiktig utvärdering. Regeringen konstaterade även att den långsiktiga avkastningen hade förbättrats sedan utvärderingen 2011.

Regeringen konstaterade även att AP-fonderna under 2012 hade vidareutvecklat metod och processer för att integrera etik- och miljöaspekter i den löpande analysen och förvaltningen. Regeringen ansåg att det fortfarande finns utrymme för förbättringar när det gäller jämförbarheten mellan fondernas redovisning av avkastning och risk.

■ Externa revisorer

AP3s revisorer utses av regeringen. Regeringen har efter upphandling utsett EY att vara revisorer i AP-fonderna intill dess att fondens resultat- och balansräkning för 2013 har fastställts. Revisorer i fonden är Jan Birgersson och Peter Strandh. Jan Birgersson ansvarar även för att samordna revisionen av samtliga AP-fonder.

I revisorernas uppdrag ingår granskning av den löpande verksamheten, förvaltningen, årsbokslutet samt årsredovisningen. Revisorerna uttalar sig om räkenskapshandlingarna och förvaltningen på grundval av revisionen. I uppdraget ingår också att granska att AP3 följer de av fonderna gemensamt fastställda redovisnings- och värderingsprinciperna samt att upprättade räkenskapshandlingar ger en rättvisande bild av verksamheten.

Revisorerna rapporterar direkt till styrelsen muntligt minst en gång per år samt avger skriftliga rapporter avseende bokslutsrevision och förvaltningsrevision. Revisorerna träffar revisionsutskottet normalt två gånger per år.

Revisorerna granskar också att fonden följt de regler som regeringen fastställt för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i AP-fonderna. Revisorerna rapporterar muntligt till Finansdepartementet en gång per år. Under 2013 har revisorerna haft integrering av miljö- och etik som ett specialgranskningsområde.

Intern kontroll

Lagen om allmänna pensionsfonder (2000:192) fastställer att styrelsen ansvarar för fondens förvaltning, organisation och verksamhet i övrigt. I detta ansvar ingår att tillse att fonden har en god intern kontroll. AP3 har fastställt ett ramverk för fondstyrning vilket definierar fondens styrsystem, riskhantering och kontrollstruktur. Styrelsen fastställer övergripande policyer och riktlinjer vilka operationaliseras i form av instruktioner som fastställs av VD. Samtliga styrdokument revideras med en fastställd frekvens.

Ett centralt dokument inom fondramverket är riskhanteringsplanen, vilken fastställs årligen av styrelsen. Riskhanteringsplanen beskriver bl a fördelningen av ansvar och roller inom AP3. Fördelningen av ansvar och befogenheter ska stödja den interna kontrollstrukturen för att säkerställa dualitet inom affärslinjen samt kontrollfunktionernas oberoende från förvaltningsorganisationen. Ansvarsfördelningen avspeglas också i behörighetsstrukturen i fondens systemmiljö.

Fondens kontrollfunktioner utgörs av Middle office och compliance. Middle office har sitt fokus på finansiella risker medan compliance främst arbetar med regelefterlevnad och operativa risker. Middle office ansvarar för att definiera, identifiera, följa upp och kontrollera risker inom förvaltningsverksamheten samt att identifiera och rapportera eventuella överträdelser av fastställda limiter. Limiter fastställs på flera nivåer för att säkerställa att fondens verksamhet bedrivs inom lagen, styrelsens och VDs beslutade ramar. Compliance ansvarar för att säkerställa att verksamheten bedrivs inom de regelverk som berör verksamheten, såväl externa regelverk som interna policier, riktlinjer och instruktioner. Detta innefattar att tillse att de regelverk som berör verksamheten är kända, förstådda

och tillämpas inom organisationen. Som en del av detta arbete koordinerar också compliance fondens årliga översyn av operativa risker samt följer upp identifierade åtgärdsplaner.

En transparent rapportering inom organisationen av positioner, risk och resultat på daglig basis ligger till grund för analys och kontroll. Ledningen rapporterar till styrelsen på månadsbasis eller oftare vid behov. För överträdelser av limiter fastställda i lag eller av styrelsen sker återrapportering direkt till styrelsen. Övriga överträdelser av interna limiter eller andra incidenter återrapporteras till fondens revisions-utskott. Väsentliga händelser ska rapporteras till styrelsen när de inträffar.

Såväl fondens compliance officer som chefen för Affärsstöd och kontroll rapporterar direkt till styrelsen vid behov.

Internrevision

Internrevisionens uppgift¹ är att säkerställa att kontroller är implementerade, bedöma deras effektivitet och att de uppfyller de syften som avsetts, dvs att verifiera och bedöma den interna kontrollen. AP3s styrelse har delegerat till revisionsutskottet och styrelsen att årligen bedöma behovet av internrevision och att upphandla sådan när så anses lämpligt.

Under 2013 genomförde KPMG en granskning av intern och extern bedrägeririsk mot fonden samt en granskning av fondens värderingprocess för OTC-derivat. KPMG gjorde bedömningen att AP3 i allt väsentligt hanterar risken för bedrägerier väl samt att värderingsprocessen för OTC-derivat i allt väsentligt fungerar.

Legala limiter

Under 2013 har inga legala limiter överträtts av AP3.

¹ I lagen om allmänna pensionsfonder (2000:192) finns inget krav på att fonderna ska inrätta en funktion för internrevision